

31 §

En samfällighet bestående av 131 enbostadshus ansågs vid avgiftsuttag enligt kommunens gällande va-taxa inte vara skyldig att betala samma grundavgift och dagvattenavgift som villafastigheter utan de lägre avgifter som gällde för flerbostadshus.

Samfälligheten Dansören (samfälligheten) förvaltar bl.a. va-ledningar som betjänar 130 fastigheter, Dansören 7-136, bebyggda med 130 enbostadshus i 14 radhuslängor med mellan fyra och nio fastigheter i vardera längan samt ett antal radbyggda garage och servicebyggnader. Fastigheterna är alla belägna inom verksamhetsområdet för Helsingborgs kommuns (kommunen) allmänna vatten- och avloppsanläggning. Samtliga byggnader är uppförda år 1977. Samfällighetens ledningar är anslutna till kommunens ledningar för ren-, spill- och dagvatten i upprättade förbindelsepunkter i gatan strax utanför samfällighetens område. Kommunen levererar vatten till samfälligheten via två undercentraler med fyra mätpunkter försedda med varsin 40 millimeter vattenmätare. Från leveranspunkterna distribueras vatten i ett ledningsnät försett med fördelningsmätare till varje huslänga. Inom området är det samfälligheten som gent emot kommunen svarar för va-avgifter och fördelar avgifterna på medlemmarna i föreningen.

Föreningen har tidigare, enligt va-taxa antagen den 15 december 1993, debiterats fasta brukningsavgifter som beräknats på antal mätare samt storleken på mätarna. Den taxan hade samma konstruktion oavsett brukarkategori.

Den 1 september 2004 trädde en ny va-taxa i kraft. Enligt den nya taxan § 10 mom. 1 består brukningsavgiften av a) en grundavgift, b) en mängdavgift och c) en dagvattenavgift. Beräkningsgrunderna för grundavgiften och dagvattenavgiften skiljer sig åt vad gäller villor och flerbostadshus. Efter en tid av feldebiteringar meddelade kommunen under våren 2006 att samfälligheten från och med den 1 juli 2006 skulle debiteras en fast va-avgift motsvarande 130 villor enligt den nya taxan och att en rabatt på grundavgiften om 240 kr (exklusive mervärdesskatt) per villa och år skulle utgå eftersom det var fråga om flera villor med gemensamma servisledningar. Rabatten finns inte reglerad i va-taxan för 2006 men är införd i 2007 års taxa. Enligt va-taxan för 2006 är grundavgiften för en villa 750 kr per år oavsett om villan är ansluten via en gemensam servisledning eller inte. I 2007 års va-taxa har den tidigare tillämpade rabatten förts in i taxan så att det för "Villa med gemensam servis med annan villa samt gemensam debitering" utgår en avgift om 510 kr medan det för en "Villa" utgår en avgift med 750 kr. I övrigt finns inga skillnader avseenden brukningsavgifter emellan 2006 och 2007 års taxa. För "Flerbostadshus och Annan fastighet" är avgiften mellan 750 kr och 90 000 kr beroende på vattenmätarens storlek. För en mätare med anslutning 40 millimeter är avgiften 3 000 kr. Mängdavgiften är lika stor per m³ för alla fastigheter. Dagvattenavgiften är för en "Villa" 300 kr och för "Flerbostadshus och Annan fastighet" 0,50 kr per m² tomtyta. Till samtliga belopp kommer mervärdesskatt.

Samfälligheten yrkade att Va-nämnden skulle förplikta kommunen att till den återbetala brukningsavgifter om 68 410 kr jämte ränta enligt 5 § räntelagen på

beloppet från dagen för delgivning av samfällighetens ansökan vid Va-nämnden [den 7 maj 2007] till dess betalning sker. Samfälligheten yrkade vidare att Va-nämnden skulle fastställa att samfälligheten i egenskap av brukare av den allmänna va-anläggningen skulle erlägga bruksavgift motsvarande den avgift som utgår för flerbostadshus. Samfälligheten yrkade även ersättning för rättegångskostnader med sammanlagt 79 209 kr.

Kommunen bestred samfällighetens talan.

Samfälligheten anförde följande.

Samfälligheten har under protest betalt de avgifter som kommunen har debiterat för tiden från den 1 juli 2006 och fram till och med den 31 mars 2007. De 68 410 kr som samfälligheten yrkat få återbetalade utgörs av skillnaden mellan de belopp som samfälligheten skall betala beroende på om taxan för villa eller taxan för flerbostadshus tillämpas för nämnda period.

Situationen för samfälligheten är i princip likartad med den som gäller för flerbostadshus. Ledningsnätet från leveranspunkten till den enskilda bostaden har bekostats, ägs och sköts av samfälligheten. Inom området är det samfälligheten som svarar för va-förbrukningen, läser av mätarna, hanterar avgiftsuppbörden och sköter ledningsunderhållet. Det latenta underhållsbehovet av anläggningen är mycket stort. Rörnätet är föråldrat och en renovering har uppskattats kosta omkring 5,9 miljoner kr. Från den 1 juli 2006 är den avgift som samfälligheten debiterats inte skälig och rättvis. Kommunens avgiftsuttag innebär att bruksavgiften för samfälligheten blir lika hög som om varje fastighet vore individuellt ansluten till kommunens va-anläggning trots att samfälligheten har väsentligt högre kostnader för varje hushåll jämfört med en ägare av en motsvarande fastighet med enskild anslutning. Rimligt är därför att samfälligheten kompenseras för merkostnaderna genom att de får debiteras enligt samma taxa som andra abonnenter med ansvar för flera brukare, det vill säga enligt taxan för flerbostadshus. Den utförda anläggningen som samfälligheten i va-hänseende har att svara för är till sin karaktär att jämföras med en anläggning för två flerfamiljehus med tillsammans 130 lägenheter. Samfälligheten delar inte kommunens uppfattning att alla småhus skall ha samma debitering alldeles oavsett kommunens kostnader. Den rabatt om 240 kr per hushåll och år som samfälligheten får utgör inte en skälig kompensation för samfällighetens merkostnader och motsvarar inte kommunens besparing.

Den ursprungliga anläggningskostnaden fick fastighetsägarna stå för mot en blygsam reducering av anläggningsavgiften i samband med att anläggningen utfördes. Kommunen gjorde då en klar kostnadsbesparing vilket bör beaktas vid bedömningen av vad som kan anses vara skälig och rättvis avgiftsfördelning enligt va-rätten.

Kommunen anförde följande.

Den äldre taxan från 1993 ansågs efter hand medföra vissa rättviseproblem bl.a. ifråga om villor. Kommunen antog därför en ny va-taxa att gälla fr.o.m. den 1 september 2004. I underlaget inför antagandet av den nya taxan står bl.a.

"Den fasta avgiften för 1-2 familjshus har skiljts från övriga fastigheters, detta för att framtida eventuella förändringar skall fördela sig rättvisare mellan villor, flerbostadshus och småindustrier med samma mätarestorlek". Sedan kommunen upptäckt att den under en tid debiterat felaktiga avgifter beslutade den att de nya taxeenliga va-avgifterna inte skulle debiteras retroaktivt utan påföras först för tiden fr.o.m. den 1 juli 2006. Då det framkommit att den samlade synen var att brukare med gemensam anslutning borde ha lägre fast avgift på grund av de lägre driftskostnader som va-verken har för denna grupp beslutade kommunen också att ge en "rabatt" om 240 kr exklusive mervärdesskatt (300 kr inklusive mervärdesskatt) per villa när flera villor har gemensam(ma) servis(er), gemensam mätning och gemensam debitering.

Rabattens storlek svarar mot va-verkets genomsnittliga besparing för mätare- och avläsningskostnad (50 kr), räkningsutskick (75 kr) samt underhåll och förnyelse av servisledning (175 kr)(angivna belopp inkluderar mervärdesskatt och avser kostnaderna per villa och år). Den innebär att kraven på skälig och rättvis avgiftsfördelning tillgodoses för abonnenter med gemensamma servisledningar och gemensam debitering. För en samfällighetsförening som Dansören med 130 deltagande fastigheter blir den samlade årliga rabatten 130×300 kr, dvs. 39 000 kr (inklusive mervärdesskatt), vilket enligt kommunen på ett rimligt sätt får anses svara mot kommunens kostnadsbesparing och den däremot svarande minskade nyttan för samfälligheten.

Någon grund för att debitera samfälligheten grundavgift för flerbostadsfastighet föreligger inte. En sådan debitering skulle strida mot taxans ordalydelse, eftersom bebyggelsen inom samfälligheten inte består av flerbostadshus utan av villor. Det skulle också helt strida mot de fördelningsgrunder som kommunen avsett med taxan. Det är en viktig utgångspunkt för taxeersättningen att uppnå likställighet mellan fastigheter av samma typ (jfr.prop. 2005/06:78 s. 85). Rättvisebedömningen skall i första hand grundas på en jämförelse mellan fastigheter som är bebyggda på liknande sätt. Tillämpningen av va-taxan är densamma per villa oavsett om det finns flera villor på en fastighet och oavsett upplåtelseform (ägenderätt, samfällighet, bostadsrätt eller hyresrätt). Grundavgiften i brukningstaxan avser varje villa. Det innebär att flera sådana avgifter tas ut om en fastighet är bebyggd med flera villor. Följdenligt kan det inte möta något hinder att påföra en grundavgift per villa i de fall byggnaderna är belägna på olika fastigheter men har gemensamma servisledningar och/eller gemensam vattenmätning (t.ex. via en samfällighetsförening). Ett taxeenligt avgiftsuttag med den begränsning som följer av den beslutade rabatten medför full rättvisa inom bebyggelsegruppen villor. Flerbostadshusen i kommunen har typiskt sett en helt annan karaktär än småhusbebyggelsen inom samfällighetens område. Vad gäller fastighetsindelning, tomtstorlek samt bebyggelsens omfattning och karaktär är bebyggelsen inom samfällighetens område likartad med vad som gäller inom småhusområden där fastigheter är individuellt anslutna.

Va-lagstiftningen är fastighetsanknuten och avgiftsfördelningen avser varje fastighet som försörjs av den allmänna va-anläggningen vare sig detta sker direkt eller indirekt. I rättsfallet NJA 1981 s. 640 har slagits fast att va-avgifterna i princip skall bestämmas med hänsyn till den huvudsakliga nytta som varje särskild fastighet har av va-anläggningen och med bortseende från huvudman-

nens individuella kostnader för fastigheten ifråga. Härav följer att om den samlade bebyggelsen på flera registerfastigheter har samma omfattning som bebyggelsen på en registerfastighet, så är den samlade nyttan av tillgången till den allmänna va-anläggningen i va-lagstiftningens bemärkelse större för dessa fastigheter ihop än vad den är för den enda fastigheten. Andra omständigheter av betydelse för nyttobedömningen kan vara bebyggelsens karaktär och omfattning. Sådana subjektiva förhållanden som om abonnenten har ansvar bara för egen förbrukning eller om han också har ansvar för förbrukningen i fristående hushåll eller liknande är däremot, enligt kommunens mening, inte en godtagbar fördelningsgrund enligt va-lagstiftningen.

Avsteg från den av kommunen beslutade va-taxan kan endast göras då ett taxe-enligt avgiftsuttag strider mot principerna om avgiftsfördelningen i va-lagstiftningen. Med hänsyn till avgiftsuttagets offentlighetsrättsliga karaktär anser kommunen därför att ytterligare begränsning av avgiftsuttaget endast kan komma ifråga om det av utredningen i målet framgår att de avgifter kommunen påfört innebär att föreningen "drabbas" av ett oskäligt avgiftsuttag, vilket inte är fallet. Det är tvärtom så att en avgiftsbegränsning i linje med vad föreningen yrkat skulle medföra att föreningen på ett oskäligt sätt skulle gynnas i förhållande till andra villafastigheter både inom kategorin villor allmänt sett och vid jämförelse inom gruppen villor anslutna via gemensam servisledning. Målet rör således inte bara avgiftsuttaget för en enskild abonnent utan det handlar ytterst om avgiftsfördelningen mellan olika kategorier småhus anslutna via enskilda serviser eller via gemensamma serviser. Ett beslut enligt föreningens yrkande skulle innebära orättvisor inom kategorin villor. För samfälligheten med 130 deltagande fastigheter skulle grundavgiften utslagen per villa (och fastighet) bli 249 kr exklusive mervärdesskatt medan den för motsvarande "vanliga" villafastigheter skulle bli 1 050 kr exklusive mervärdesskatt. Kommunen har svårt att förstå det rättvisa i att grundnyttan av tillgången till den allmänna va-anläggningen för villafastigheter anslutna via ett föreningsägt ledningsnät bara skulle vara 23-24 % av den grundnytta vanliga villafastigheter har. Det hela kan ytterligare exemplifieras med den effekt en taxetillämpning i linje med föreningens yrkande skulle få för en tillämpning på Granholmenområdet. För Granholmenområdet skulle det innebära att 70 av villafastigheterna (med samfällt ledningsnät) skulle betala 379 kr exklusive mervärdesskatt i grundavgift, medan 111 villafastigheter med enskild anslutning skulle betala 1 050 kr exklusive mervärdesskatt i grundavgift. Villorna är likartade och gränsar till varandra utan gator emellan. I Granholmenområdet är den genomsnittliga årsförbrukningen per villa i samfälligheten $152 \text{ m}^3/\text{år}$ medan den för de övriga villafastigheterna är $147 \text{ m}^3/\text{år}$. Villafastigheterna visar alltså likhet både i nyttjandet och i övrigt. Någon annan nyttominskning än den som kommunen redan kompenserat finns sålunda inte och därför heller inte grund för ytterligare avgiftsreducering. En taxetillämpning i linje med föreningens yrkande skulle också leda till märkliga konsekvenser vid jämförelser inom gruppen kollektivt betalningsansvariga villor med gemensam anslutning, vilket utgörs av 20 % av abonnentkollektivet i kommunen. En sådan tillämpning skulle medföra att grundavgiften utslagen per villa skulle variera mellan 197 kr exklusive mervärdesskatt (samfälligheten Arnold) och 772 kr exklusive mervärdesskatt (samfälligheten Sockerfältet).

När det gäller dagvattenavgiften är schablonavgiften för villabebyggelse 300 kr exklusive mervärdesskatt per villa, varav 150 kr avser fastigheten (Df) och 150 kr avvattnings av gator och andra allmänna platser (Dg). Även när det gäller denna avgift måste i första hand jämförelsen göras inom bebyggelsekategorin villor. Det är inte relevant att göra jämförelser med andra brukarkategorier. Dagvattenavgiften är särskilt bestämd med hänsyn till den nytta fastigheten har av tillgång till det allmänna dagvattennätet och av avvattnings av gator och andra allmänna platser. Andelen hårdgjord tomtyta skiljer sig normalt inte åt på grund av om en villa har gemensam eller enskild anslutning.

Fastigheter som anslutits via föreningsägda ledningar har kompenserats och kompenseras för stadens minskade anläggningskostnader vid uttaget av anläggningsavgifter. Detta åstadkoms med nuvarande anläggningstaxa genom förbindelsepunktsavgiften. När föreningen anslöts skedde detta istället genom ett särskilt beslut att bara ta ut en grundavgift för hela området. Avgiftsreduktionen motsvarade tämligen väl exploatörens anläggningskostnader. I övrigt debiterades anläggningsavgift enligt taxan för "enbostadshus". Samfälligheten och kommunen har inte kommit överens om att samfälligheten skulle erlagga avgift motsvarande den som gällde för fler- och tvåbostadshus.

Samfälligheten invände: Påståendet att det går att byta en vattenmätare på ca 30 minuter tillbakavisas. Dansören har med anlitan av montör från Öresundskraft fått bytt en mätare. Det tog en timme och 30 minuter. Vid sådant förhållande skulle kostnaden för utbyte av vattenmätare öka från 11 kr till 22 kr. Kommunens beräkningar och underlag för lägre kostnader vid gemensam anslutningspunkt kan inte vitsordas. Det kan noteras att i det åberopade utdraget ur bokslut som kommunen hänvisat till ingår anläggningsavgifter med tämligen stora belopp. Kostnadsbesparingen för kommunen när det gäller ett utbyte av ledningssystemet skall beräknas utan hänsyn till anläggningsavgifter. Om intäkterna tas bort så uppgår kostnaderna inte till 140 utan 527 kr (10 109 000/19 200). Samfällighetens kostnader för att anlägga och byta ut ledningsnätet m.m. framgår att den ursprungliga anläggningskostnaden i dagens kostnadsläge kan beräknas till ca 2 950 000 kr. Ett utbyte av ledningssystemet inklusive byte av vattenmätare beräknas i dagens kostnadsläge till ca 3 100 000 kr. Ett byte måste ske under byggnadernas livstid. Med beaktande av en kostnad om ca 3 100 000 kr så blir kostnaden per fastighet ca 23 900 kr. Detta skall ställas i relation till kommunens rabatt om 140 kr per fastighet och år vilket beräknat på 50 år utgör 7 000 kr för såväl underhåll som byte av ledningsnätet. Kommunens nuvarande debitering övervältrar en stor del av kostnaden för ursprunglig installation, underhåll och utbyte på brukarna. Kommunens reduktion synes i princip endast avse minskade kostnader för avläsnings- och debiteringsarbete.

I frågan om ersättning för rättegångskostnader anförde parterna följande.

Samfälligheten: Då och då kommer det upp mål i Statens va-nämnd där kommuns debitering av bruksavgifter ifrågasätts. I dessa mål har det ofta förekommit att situationen varit densamma som gäller i förevarande mål, se bland annat mål Va 26/02. Den enda synbara anledningen till att dessa situationer uppkommer tycks vara att kommunen vill täppa till ett underskott i sin

budget utan hänsynstagande till att debiteringen av bruksavgifter enligt va-lagstiftningen skall vila på skälig och rättvis grund. Helsingborgs kommun har i ett tidigt skede fått krav från samfälligheten om återkrav av bruksavgifter inklusive krav på att dessa avgifter skulle sänkas till den nivå som görs gällande i förevarande mål. Grunden för dessa krav har varit desamma som gjorts gällande i målet. Det kan vidare konstateras att det underlag som presenterats från kommunens sida på intet sätt varit övertygande och självklart lett till ökade kostnader för samfälligheten. Vid nu angivna omständigheter föreligger särskilda skäl för samfällighetens yrkande om ersättning för rättegångskostnader. Under alla förhållanden bör jämkad ersättning utgå.

Kommunen: Det föreligger inga särskilda skäl för att utdöma ersättning för föreningens rättegångskostnader. Såväl sakförhållandena som de rättsliga grunderna är mycket lika dem som redan prövats av Va-nämnden angående samfällighetsföreningen Krukmakaren, BVa 45/07. Med anledning av de felaktigheter i debiteringen som inledningsvis skett efter taxemläggningsen har kommunen skjutit upp ikraftträdandet av den nya taxan. Kommunen har också med anledning av påpekanden från bl.a. samfällighetsföreningar beslutat om rabatt för abonnenter med gemensam servis, gemensam vattenmätning och gemensam debitering. Som kommunen framhållit ovan har taxemläggningsen skett för att råda bot på de orättvisor som den gamla taxan inneburit. Det har således inte varit fråga om att täcka några underskott utan handlar om en omfördelning av avgifterna inom avgiftskollektivet. Kommunens va-verksamhet går inte med vinst och va-avgifter som betalas in av abonnenterna används inte för annat än va-verksamhet. Kommunen har i målet tagit fram det utredningsmaterial som efterfrågats och mer än så. Kommunen har av naturliga skäl inga direkta uppgifter om kostnadsbilden för föreningen, men som kommunen framhållit ovan är föreningens faktiska utgifter inte direkt avgörande för bedömningen i målet. Kommunen anser därför inte att vare sig målets beskaffenhet eller kommunens agerande i målet kan utgöra grund för utdömande av ersättning för rättegångskostnader.

Va-nämnden yttrade: Vad Va-nämnden har att pröva i målet är om de debiteringsprinciper som framgår av kommunens va-taxa från 2004 och som tillämpats sedan den 1 juli 2006 står i strid med lagen (2006:412) om allmänna vattentjänster (VAL).

Den rätt att använda en allmän va-anläggning och den motsvarande skyldigheten att betala avgifter för anläggningen som föreskrivs i 16 och 23 § VAL tillkommer ägare av fastigheter inom anläggningens verksamhetsområde. Det som i VAL gäller för en fastighetsägare skall enligt 5 § också gälla annan än fastighetsägare om denne har träffat avtal med huvudmannen om att få använda anläggningen.

För varje fastighet inom verksamhetsområdet som tillhandahålls vattentjänster genom ledningsnät skall huvudmannen bestämma en förbindelsepunkt, vilken som regel skall ligga i fastighetens omedelbara närhet (12 § VAL). Det ankommer på huvudmannen att ordna ledningar och andra anordningar för vattenförsörjning till och avlopp från varje förbindelsepunkt (13 § VAL).

Mellan samfälligheten och kommunen finns uppenbarligen att sådant avtal som avses i 5 § VAL. Det är alltså samfälligheten – och inte de 130 särskilda fastigheterna som ingår i samfälligheten – som intar ställningen av brukare av kommunens allmänna va-anläggning och är avgiftsskyldig för detta. Följden av det är att kommunen inte har behövt bygga ut den allmänna anläggningen till förbindelsepunkter i varje enskild fastighets omedelbara närhet i enligt med huvudregeln i 12 och 13 §§ VAL och att samfälligheten har ansvaret för drift, underhåll och förnyelse av va-ledningarna inom bostadsområdet samt för den mätning, debitering och uppbörd som behövs för att fördela va-kostnaderna på de enskilda fastigheterna.

De avgifter för va-verksamheten som huvudmannen är berättigad att ta ut skall enligt huvudregeln i 31 § 1 st. VAL bestämmas så att kostnaderna fördelas på de avgiftsskyldiga enligt vad som är skäligt och rättvist. Regeln hade sin motsvarighet i lagen (1970:244) om allmänna vatten – och avloppsanläggningar – föregångare till nu gällande VAL – där det i 26 § hette att avgiftsskyldigheten skulle fördelas mellan fastigheterna efter skälig och rättvis grund. Det innebär att fördelningen i princip skall ske efter den huvudsakliga nytta som varje särskild fastighet har av den allmänna anläggningen med bortseende ifrån vad det kostar att förse fastigheten med vatten och avlopp (se NJA 1981 s. 640 I). Vad som skall uppnås är en fördelning av kostnaderna som är skälig och rättvis samtliga avgiftsskyldiga i va-kollektivet emellan; fråga är alltså inte om att åstadkomma skälighet och rättvisa endast internt inom skilda kategorier av fastigheter.

Kommunens va-taxa innehåller skilda beräkningsgrunder när det gäller brukningsavgift för fastigheter bebyggda med villor respektive med flerbostadshus. Mängdavgiften är enhetlig men den fasta avgiften och dagvattenavgiften beräknas på olika sätt. Frågan i målet är om det är förenligt med VAL:s regel om fördelning av avgifter efter vad som är skäligt och rättvist att ta ut brukningsavgift av samfälligheten enligt de grunder som i taxan förskrivs för villafastigheter eller om avgiften skall begränsas till vad som skulle följa om reglerna för flerbostadshus tillämpades.

Tydligt är att det brukningsförhållande som råder mellan samfälligheten och kommunen till det yttre företer betydligt större likhet med vad som i allmänhet gäller för flerfamiljsfastigheter än för villafastigheter. För samfälligheten liksom för den typiska flerfamiljsfastigheten gäller att förbindelsepunkterna ligger i bostadsområdets utkant och att brukaren har att svara för en mer eller mindre omfattande va-installation för att vattentjänsterna skall nå de enskilda hushållen. Till skillnad från vad som gäller villafastigheten har samfälligheten också att svara för den vattenmätning, debitering av avgifter och uppbörd som annars ankommer på kommunen. Samfällighetens kostnader för va-installationen och administrationen kommer att belasta de enskilda fastighetsägarna. Dessa förhållanden gör att samfälligheten måste anses ha väsentligt mindre nytta av den allmänna anläggningen än vad som vore fallet om samtliga ingående fastigheter vore individuellt anslutna till anläggningen.

Som sagts i det föregående saknar kommunens kostnader för att förse den särskilda fastigheten med vattentjänster betydelse vid bedömningen av vad som är skäligt och rättvist vid avgiftsfördelningen. Det utesluter inte att de besparingar huvudmannen gör när en samfällighet inträder som brukare av va-anläggningen istället för de ingående fastigheterna kan bidra till att belysa hur brukarnas nytta av anläggningen påverkas. Kommunen har uppgivit att den genomsnittliga besparingen för kommunen av att samfälligheten är brukare uppgår till 300 kr inklusive moms per villa, vilket motsvarar den nedsättning av den fasta brukningsavgiften i sådana fall där två eller flera villor har gemensam servisledning eller gemensam avgiftsdebitering. I beloppet ingår kostnader för mätare och mätaravläsning med 50 kr, för räkningsutskick med 75 kr samt för underhåll och förnyelse av servisledning med 175 kr. Den kostnadsminskning som kommunen har redovisat synes inte innefatta kostnader för underhåll och förnyelse av ledningsnätet inom bostadsområdet; i det hänseendet har endast servisledningar beaktats. Samfälligheten har gjort gällande att dess kostnad för byte av vattenmätare och byte av ledningsnät uppgår till betydligt högre belopp än vad som svarar mot avgiftsreduktionen och redovisat beräkningar som tyder på att så är fallet. Vidare är att säga att kommunen i jämförelse med samfälligheten torde kunna hålla kostnaderna för främst underhåll och administration nere på grund av de fördelar stordriften ger.

Det kan tilläggas att en huvudmans kostnader för va-försörjning av bostäder i en samfällighet erfarenhetsmässigt i allmänhet ligger nära motsvarande kostnader för en flerfamiljsfastighet.

Enligt Va-nämndens mening ger utredningen vid handen att samfällighetens kostnader för den delen av va-verksamheten inom samfälligheten som i vid individuell anslutning av fastigheterna ankommer på kommunen är väsentligt högre än vad som svarar mot avgiftsreduktionen om 300 kr per fastighet.

Va-nämnden menar sammantaget att samfällighetens nytta av den allmänna anläggningen vid tillämpning av kommunens va-taxa sådan den nu är utformad närmast kan jämföras med den nytta en registerfastighet med motsvarande antal lägenheter har. Det innebär att ett uttag av brukningsavgift enligt va-taxans regler för fastigheter bebyggda med villor inte är förenlig med bestämmelsen i 31 § st. VAL om fördelning av kostnaderna för va-verksamheten på de avgiftsskyldiga efter vad som är skäligt och rättvist. Samfällighetens talan om att avgiften inte får sättas högre än som gäller för flerbostadshus skall därför bifallas. Kommunen skall åläggas att betala tillbaka en del av den erlagda brukningsavgiften för tiden 1 juli 2006 – 31 mars 2007. Kommunen har inte i målet uttalat sig om riktigheten i och för sig av det belopp samfälligheten har yrkat men av kommunens redovisning i målet (aktbil 24) framgår att differensen mellan vad som betalats och vad som skulle ha erlagts med tillämpning av ”flerbostadstaxan” uppgår till det yrkade beloppet. Samfälligheten har yrkat ersättning för rättegångskostnader. Enligt 14 § 2 st. lagen (1976:839) om Statens va-nämnd kan en part i ett mål som det förevarande tillerkännas ersättning av motparten för kostnader vid nämnden om det finns särskilda skäl för det. Sådana skäl föreligger inte i målet. Kostnadsyrkandet kan därför inte bifallas.

Va-nämnden förpliktade Helsingborgs kommun att till Samfällighetsföreningen Dansören betala 68 410 kr jämte ränta enligt 5 § räntelagen från den 7 maj 2007 till dess betalning sker. Nämnden fastställde vidare att Samfällighetsföreningen Dansören såsom brukare av Helsingborgs kommuns allmänna va-anläggning vid tillämpning av kommunens nu gällande va-taxa inte är skyldig att betala grundavgift enligt 10 § 1 mom. a) och dagvattenavgift enligt c) med högre belopp än som gäller för ”flerbostadshus”. Yrkandet om kostnadsersättning lämnades utan bifall.

Beslut 2008-10-2, BVa 56

Mål nr Va 84/07